

Chov fretky

Fretka na vodítku nebo v čekárně u veterináře pro řadu lidí již není velkým překvapením, stala se často chovanou šelmou hned vedle psa a kočky. Pro její chov je nutné si uvědomit, že je to šelma patřící do čeledi lasicovitých (Mustelidae) a jako k šelmě bychom k ní měli přistupovat. Potřebuje řádnou socializaci a fakt, že je to šelma, se musí zohlednit i při výběru krmiva.

Chovatelské zařízení

Fretka by měla být chována v kleci či voliéře s minimálně jednou stěnou z pletiva, aby mohl vzduch cirkulovat – klece se stěnami z plexiskla jsou velmi nevhodné. Vyhovující klec má například dvě stěny plné (ze dřeva či plastu) a dvě stěny z pletiva, oka pletiva by neměla být větší než 2 cm. Samozřejmě je žádoucí fretku z klece pouštět, co nejčastěji to lze, ale trvalý pobyt bez dohledu mimo klec se nedoporučuje, jelikož je to velmi zvědavé zvířátko a její zvědavost by se samotné fretce mohla stát osudnou. Když pomínu maličkosti jako vyhrabanou hlínu z květináčů, ovladač od televize schovaný pod gaučem a ponožky z koše na prádlo rozházené po celém pokoji, může si sama velmi ošklivě ublížit pádem z vyvýšených míst (polička, garnýže, skříň), udusit se v těsných prostorách, kam vlezle, ale již nevyleze, či se poranit elektrickým proudem, jelikož gumové kabely připadají některým fretkám velice atraktivní ke kousání. Velikosti klece se meze nekladou, ale minimálně by měla být 0,70 m

široká, 1,0 m dlouhá a 1,0 m vysoká. Klec je vybavena rohovým záchodem s kočkolitem, napáječkou a miskou na krmení. Pelech je dobré obstarat uzavřený, pro pocit bezpečí, může posloužit i krabice od bot s vystřihnutým otvorem pro fretku, stačí průměr 9 centimetrů. Fretky milují závěsné tunely, hamačky a proutěné koše. Klec můžeme mít v naší obývané místnosti, ale je třeba pamatovat na to, že fretce vyhovují spíše chladnější prostory. A tak hlavně v letních měsících se fretky nesmějí nechávat na balkonech, kam svítí sluníčko, jelikož by to fretku mohlo stát i život. Fretka jako ostatní šelmy má minimum potních žláz a vysoké teploty jsou pro ni nebezpečné. Daleko lepší je pro ni odchov ve venkovní voliéře, kde může trávit i celý rok, pokud má na zimu dostatečně zateplený pelech.

Krmení

Strava zvolená pro fretku by měla obsahovat velké množství živočišných bílkovin, na které je náročnější než dospělá kočka, pro

to je lepší fretce podávat krmení pro kočata nebo určené speciálně pro fretky. Vhodné granule pro fretky mají na prvním místě uvedeny živočišné produkty a až poté rostlinné. Jako doplněk stravy je vhodný syrový vaječný žloutek, dále maso (syrové pro čištění zubů; nejčastěji podávané je kuřecí, králičí, hovězí), můžeme nabídnout i ovoce a zeleninu, ale to jen v malém množství, třeba meloun, papriku a okurku. Z potravinových doplňků doporučuji probiotika, popřípadě i prebiotika, která příznivě ovlivňují trávení. Z vitamínů můžeme podávat vitamin E, který slouží jako antioxidant, v kvalitních granulích by mělo být složení vitamínů dostačující.

Rozmnožování

Reprodukce fretek je velmi závislá na datu narození, pohlavní dospělost u samic může nastat i v 6 měsících, ale daleko častější je nástup říje v 8.–10. měsíci. U samců je to přibližně 7.–10. měsíc. Pohlavní dimorfismus je u fretek výrazný, samec je větší a mohutnější než samice.

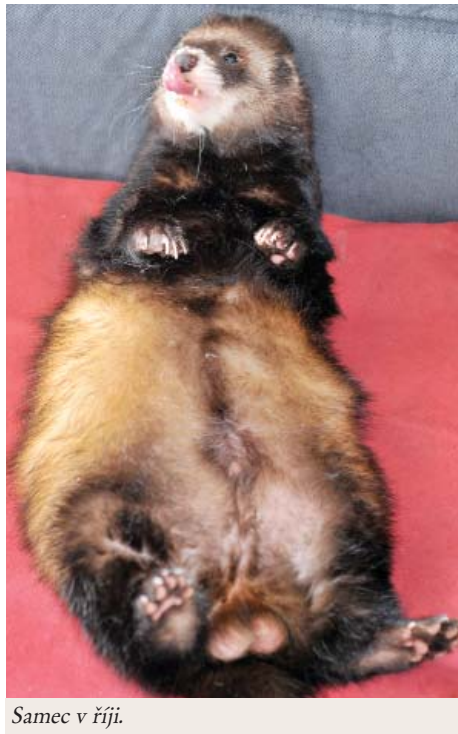

Samice v plné říji.

Délka březosti je 40–43 dní a mládě by u matky mělo zůstat nejméně do věku 7 týdnů, ale daleko vhodnější je odebírat mláďata od matky až po 8. týdně. Počet narozených mláďat je nejčastěji 5–8, ale není nic vzácného, když vrh čítá 10–12 mláďat, rekordně až 16, ale takto početné vrhy se většinou neobejdou bez ztrát na mláďatech. Samice, které nemáte v plánu zařadit do reprodukce, doporučuji vykastrovat, jelikož mohou nastat potíže s přejížením – hyperestrogenismem. Kastrace se může provést chirurgicky (ovariektomií, kdy se odstraní vaječníky, nebo ovariohysterektomií, kdy se odstraní děloha a vaječníky) či hormonální cestou, při níž je fretce zaveden pod kůži implantát. Samice fretky se v říji běžně nekastrují, jelikož jsou pohlavní orgány a cesty překrveny a zvyšují se operační rizika. Chirurgická kastrace zvyšuje procento výskytu hyperadrenokorticismu (onemocnění nadledvin). Hormonální kastrace by pravděpodobnost tohoto onemocnění zvyšovat neměla. U samce lze využít cestu chirurgickou, kdy se volí kastrace s pokrytým provazcem semenným, nebo hormonální. Začátek říje samice se projeví zvětšením vulvy, ta se zvětšuje asi do 11. dne, kdy je v rozmezí 11.–14. dne nejlepší doba ke krytí. Po krytí či hormonální injekci by se měla ukončená říje projevovat zmenšením otoku a výtoku z vulvy. Toto oslabování příznaků může nastat již 4. den po krytí, ale klidně až týden. Postupně se vulva zmenšuje do původní velikosti.

Onemocnění

Fretky na parazitární invazi naštěstí příliš netrpí, výjimkou je však ušní svrab, který je naopak velice častý. Ušní svrab způsobuje fretce masiv-

Samec v říji.

ní svědění a je důležité při jeho eradikaci použít vhodný prostředek. Často se využíva-

Ustupující říje.

jí kapky do uší, které vám doporučí veterinář, či kapky, jež se aplikují na krk. Využívá se i injekčně aplikovaný přípravek Ivomec s účinnou látkou ivermektin, ale od tohoto řešení bych raději upustila a šelmám aplikovala spíše léčiva ve formě kapek do uší nebo za krk, kde je v přípravku Stronghold účinná látka selamectin, s nímž nebyvají negativní zkušenosti. K vnitřním parazitům můžeme mezi významnější počítat kokcidie, které způsobují kokcidiózu. Nález je nejčastější u mláďat, kdy se onemocnění projeví zvětšením břicha a možnou bolestivostí. Kokcidióza však nepatří mezi časté komplikace.

Na další parazity u fretek opravdu narazíte zcela výjimečně, proto je preventivní odčervování zbytečné, daleko efektivnější a pro fretku nešetrnější řešení je jednou za půl roku odebrat trus a nechat ho na přítomnost parazitů vyšetřit. Mezi významné zdravotní komplikace patří virová onemocnění, a to hlavně psinka, na kterou jsou fretky velmi vnímavé, a vzteklina, což je významná zoonóza. Naštěstí na obě onemocnění existuje vakcína. Proti psince je vhodné vakcinovat ve věku 7–8 týdnů a poté revakcinovat a na vzteklinu od 4. měsíce, lépe v 6 měsících. Fretky jsou velmi citlivé na chřipkovou onemocnění, čehož se také hojně využívá v laboratořích na vývin vakcín pro lidskou populaci. Očkování proti chřipce je již také na trhu. Pokud má člověk chřipku, je nejlepší kontakt s fretkou omezit na nutné minimum. U fretek se také často můžeme setkat s hyperadrenokorticismem, kdy kůra nadledvin produkuje více kortizolu. Toto onemocnění se projevuje hlavně zvětšením vulvy u samic a návratem libida sexualis u kastrovaných jedinců. Toto onemocnění je

Mládě čokoládové 5,5 týdne.

Mládě šampaň 7 týdnů.

Sable angora (tchořovitá).

Chocolate angora s bílými prsty (čokoládová).

Sable blaze fretka (tchořovitá fretka s jezevčím pruhem).

nejčastější u zvířat ve středním věku. Dále se může projevit zvýšenou žíznivostí, pruritem (= svědivostí), alopecií (= vypadáváním srsti, které začíná na ocase a pokračuje přes boky, vnitřní stranu stehen až k hlavě) a dále nechutenstvím. Tento problém lze řešit chirurgicky nebo konzervativně. Často se nám může zdát, že fretka má zdravotní problém, ale změny v jejím chování a vzhledu mohou být zcela fyziologické. Jedná se o vypadávání srsti na ocase u samic v období páření, dále o zvýšení hmotnosti na zimu, kdy se zvyšuje příjem potravy, a jelikož lidé krmí převážně granulami, které jsou suché, zvyšuje se tím i příjem tekutin. Po zimním období váha rapidně klesá. V zimním období je fretka vzhledem ke světelné periodě i více ospalá a není tak aktivní jako v letním období.

Zbarvení, angory

Doby, kdy byly k vidění pouze tchořovité (přírodně) zbarvené fretky a albíni, jsou ty tam. Chovají se různá zbarvení, čokoládové,

šampaňské, černé, také různé koncentrace zbarvení a bílé znaky. Kombinací docílíme opravdu pestré škály zbarvení. Nevyšlechtila se jen odlišná zbarvení fretek, ale také různá délka a struktura srsti. V České republice při-

výstavy již nepatří jen kočkám a psům, ale i fretky se vystavují a bonitace je jedním z podmínek uchovnění, pokud mláďata odchováváte pod chovatelskou stanicí. Sdružení chovatelů fretek pořádá 1. 3. 2014 Mezinárodní výstavu, která se koná v Praze, a všichni milovníci fretek jsou zváni. Je vysáno 6 kategorií, ve kterých budou fretky posuzovat mezinárodně uznávaní čeští rozhodčí. Výstava se koná v čase od 8:00 do 19:00 hodin. Je připraven i doprovodný program: obchůdky s potřebami pro fretky, veterinární poradna, malování na obličej pro děti, soutěže fretek a přednáška. Více informací o výstavě naleznete na internetovém odkazu www.mvf2014.webnode.cz nebo přímo na stránkách sdružení www.schf.cz v rubrice výstavy. Na výstavě můžete vidět velké množství

Výstava.

bývá chovatelů angorských fretek, které mohou mít srst dlouhou až 8 centimetrů a vyznačují se jinak strukturovanýmnosem. Angorské fretky nemají podsadu. Bývá u nich problém s odchovem mláďat, a to kvůli kvali-

zajímavých zbarvení a již zmiňované angorské fretky.

text: Libuše Krejčová,
foto: Yasmin Pužmanová

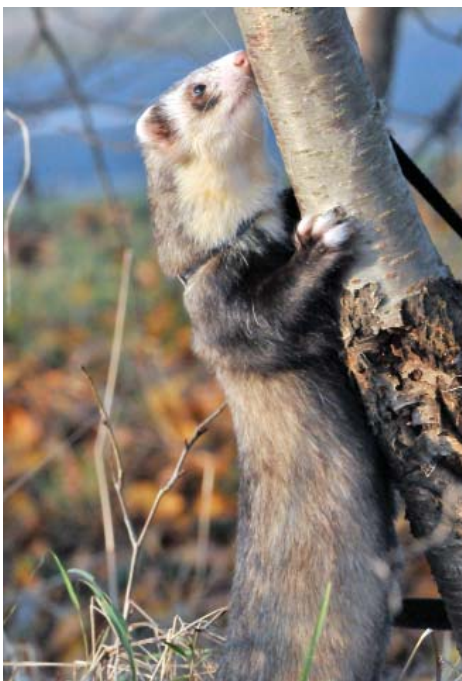

Foto fretky.

Samec a samice.

tě mléka angorských samic. Přístupuje se proto k přesunu mláďat ke kojné samici se standardní srstí nebo poloangoře, která vznikne křížením angory a krátkosrsté standardní fretky a s kojením již nemá problémy. S informacemi o angorách bychom mohli pokračovat, ale to je již kapitola sama o sobě, třeba v příštím článku. Zbarvení se v mnoha zemích škatulkuje různě a také na výstavách jsou často řazeny odlišně. Ano, čtete správně,

Black sable angora (černotchořovitá).